

การสร้างเสรีภาพที่อยู่ภายใต้อำนาจเผด็จการ

The Creation Of Freedom Under Authoritarian Authority

วิชิต มั่นตะคุทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Wichit Muntakuthong
Udonthani Rajabhat University
Phratawee-1988@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้จะนำเสนอเรื่องเสรีภาพในประเทศไทยประเด็นแรกที่สำคัญก็คือมนุษย์เราโดยทั่วไปมักจะเห็นโลกได้จำกัด และเห็นโลกแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับฐานความคิดที่มีอยู่ในตัวของตัวบุคคล อย่างไรก็ตามไม่ว่าคนเราจะมองเห็นโลกต่างกันแค่ไหนส่วนใหญ่มิมีแนวโน้มจะเชื่อว่าโลกที่ตัวเองเห็นเป็นโลกแห่งความจริงจากนั้นก็ผลิตความเห็นออกมายืนยันสายตาของตน รวมทั้งพร้อมจะโต้แย้ง กระทั่งทะเลาะกับคนอื่นเพราะความเห็นไม่ตรงกันเป็นต้น

มนุษย์เราโดยทั่วไปมักจะเห็นโลกได้จำกัด และเห็นโลกแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับฐานความคิดที่มีอยู่ในตัวเขาอย่างไรก็ตามไม่ว่าคนเราจะมองเห็นโลกต่างกันแค่ไหนส่วนใหญ่มิมีแนวโน้มจะเชื่อว่าโลกที่ตัวเองเห็นเป็นโลกแห่งความจริงจากนั้นก็ผลิตความเห็นออกมายืนยันสายตาของตน รวมทั้งพร้อมจะโต้แย้ง กระทั่งทะเลาะกับคนอื่นเพราะความเห็นไม่ตรงกันอาจจะดูว่านานแต่เมื่อเทียบกับบางประเทศที่ใช้เวลาเป็นร้อยปี แต่เหมือนกับว่าการเมืองไทยยังไม่ถูกพัฒนาไปในทิศทางไหนกันเสียที นักวิชาการบางท่านเคยกล่าวไว้ว่าเป็นเพราะ ประชาชนยังไม่มีความพร้อม ยังไม่รู้จักรัฐใช้สิทธิ ใช้เสียงใช้อำนาจของตนเองที่มีอยู่ในมือ ในการเลือกผู้แทนของตนเอง

คำสำคัญ: การสร้าง; เสรีภาพ; อำนาจเผด็จการ

Abstracts

This article will show about freedom in Thailand. The first issue is important. Humans generally see the world limited. And see the world

differently Based on the ideas contained in the person's self However, regardless of how different people see the world, most tend to believe that the world they see is the real world and then produce their own opinions to confirm their eyes. Including ready to argue Even arguing with others because of disagreements

Humans generally see the world limited. And see the world differently It depends on the ideas that are in him. However Regardless of how different people see the world Most of them tend to believe that the world they see is the real world and then produce opinions that confirm their eyes. Including ready to argue Even arguing with others because of disagreements may seem like a long time, but compared to some countries that take a hundred years But it seems that Thai politics have not yet developed in any direction Some scholars have said that because The public is not yet ready. Still do not know how to exercise the right to use his own power in his hand In choosing one's own representative

Keywords: Creation; Freedom; Dictatorship

บทนำ

บทความเรื่องนี้เป็นความพยายามของผู้เขียนที่จะตอบคำถามเรื่องประเทศไทยที่ขาดเสรีภาพในปัจจุบันที่ไม่ได้มีการเลือกตั้งในปัจจุบันนี้ผู้เขียนจึงได้รวบรวมความคิดที่มีต่อในประเทศไทยในปัจจุบันที่ขาดเสรีภาพ นอกจากนั้นยังพยายามศึกษาหาคำตอบอีกด้วยว่าสภาพที่เป็นอยู่ของสังคมไทยปัจจุบันความขัดแย้งทางความคิดที่เราเห็นในประเทศไทย จึงมีลักษณะคล้ายความขัดแย้งทางศาสนา ซึ่งออกไปในทางศรัทธาความเชื่อสังคมไทยกลายเป็นพื้นที่ช่วงชิง (Contested Area) ระหว่างความคิดสองกระแส โดยฝ่ายอนุรักษนิยมมีปัญหาเรื่องกาละ ส่วนฝ่ายก้าวหน้ามีปัญหาเรื่องเทศะ และทั้งสองฝ่ายต่างพยายามที่จะปรับเปลี่ยนโลกของผู้อื่นให้ตรงกับความคิดของฝ่ายตนกล่าวอีกแบบหนึ่งก็คือ ทั้งฝ่ายอนุรักษนิยมและฝ่ายก้าวหน้าต่างก็ต้องหนีภัยกับการปลุกฝังความคิดของตนในสังคมไทยปัจจุบัน ฝ่ายหนึ่งต้องการนำความคิด ความเชื่อ และคุณค่าจากสมัยเก่ากลับมาอยู่ในกาลเวลาที่เปลี่ยนไป ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งก็พบว่าการนำแนวคิดจากโลกภายนอกมาไว้ในพื้นที่อันไม่ใช่เนื้อดินถิ่นกำเนิดนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายการที่ทั้งสองฝ่ายแข่งกันบรรจุชุดความคิดฝ่ายตนลงไปใน space and time ของประเทศไทยปัจจุบันลำพังความแตกต่างกันทางความคิดเช่นนี้ไม่น่าจะก่อให้เกิดปัญหาใหญ่หลวงอันใด ดังเราจะเห็นได้จากตัวอย่างในประเทศที่เจริญแล้ว ประเทศเหล่านั้นก็มีทั้งฝ่ายอนุรักษนิยมและฝ่ายก้าวหน้า มีฝ่ายขวามีฝ่ายซ้าย แต่โดยพื้นฐานแล้วก็

สามารถอยู่ร่วมสังคมเดียวกันได้ ภายใต้กรอบกติกาเดียวกันสังคมมนุษย์นั้นอยู่ในภาวะเลื่อนไหลแปรเปลี่ยนตลอดเวลาโดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ ความเร็วในการเปลี่ยนแปลงยิ่งเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

ดังนั้นถ้าจะมีคนบางกลุ่มแลไปข้างหน้าอย่างเสียด้ายบ้าง หรือมีคนอีกกลุ่มหนึ่งแลไปข้างหน้าอย่างวาดหวังบ้าง มันก็น่าจะเป็นเรื่องธรรมดาการเมืองในไทยไม่ใช่เฉพาะเรื่องความคิดแล้วทำไมในกรณีของประเทศไทย ความแตกต่างทางความคิดจึงนำไปสู่ความขัดแย้งขั้นแตกหักรุนแรง จนถึงกับต้องเปลี่ยนระบอบการปกครองสลับไปมา สิ่งเหล่านี้เป็นหัวข้อที่น่าสนใจโดยตัวของมันเอง แต่เฉพาะหน้าไม่ใช่ประเด็นหลักที่ผู้เขียนได้กล่าวถึง ผู้เขียนเพียงตั้งข้อสังเกตว่าเรื่องการเมืองในบ้านเราไม่ใช่เรื่องความคิดเพียงอย่างเดียว หากเป็นความคิดที่ผูกโยงกับกลุ่มผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ทางอำนาจ และประเด็นเชิงโครงสร้างอื่น ๆ อีกหลายประการแต่ถึงอย่างไรความคิดก็เป็นหัวข้อสำคัญอย่างหนึ่ง ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วตั้งแต่แรกว่าโลกที่เราเห็นคือโลกที่เราคิด ในบทความนี้จะได้กล่าวถึงความขาดเสรีภาพในสังคมไทยในแง่มุมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการล้มละลายและเสียเสรีภาพ

สิ่งที่ได้กล่าวถึงมาจากมุมมองง่าย ๆ ที่ผู้เขียนไม่ค่อยได้ใช้วิเคราะห์สภาพสังคมหรือใช้พิจารณาสถานการณ์บ้านเมืองเท่าใด แต่จะใช้ค่อนข้างมากในชีวิตส่วนตัวมุมมองที่ว่าเป็นนี้คือ โลกที่เราเห็นคือโลกที่เราคิด และเรามักจะมองไม่เห็นสิ่งที่ไม่ได้คิดเอาไว้แล้วล่วงหน้า พูดให้ละเอียดขึ้นคือ คนเราจะเห็นโลกเป็นแบบไหน มักขึ้นอยู่กับความรู้สึนึกคิดที่เขามีอยู่สัมผัสของเขามักจะเก็บข้อมูลเฉพาะส่วนที่ความคิดของเขารู้จักเท่านั้น อะไรที่ไม่รู้จักอยู่ก่อนก็ตัดทิ้งไปหรือมองไม่เห็นเสียด้วยซ้ำ เข้าทำนองพ่อครัวไม่สนใจเรื่องสีสันทองไก่เท่ากับเนื้อของมัน หรือในทางกลับกันศิลปินก็อาจจะเห็นแต่ความงามของไก่จนลืมนึกถึงด้านที่เป็นอาหาร (กระมล ทองธรรมชาติ, 2531 : 10)

ดังนั้น ประเด็นแรกที่สำคัญก็คือ มนุษย์เราโดยทั่วไปมักจะเห็นโลกได้จำกัด และเห็นโลกแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับฐานความคิดที่มีอยู่ในตัวเขาอย่างไรก็ตาม ไม่ว่าคนเราจะมองเห็นโลกต่างกันแค่ไหน ส่วนใหญ่ก็มีแนวโน้มจะเชื่อว่าโลกที่ตัวเองเห็นเป็นโลกแห่งความจริงจากนั้นก็ผลิตความเห็นออกยืนยันทายตาของตน รวมทั้งพร้อมจะโต้แย้ง กระทั่งทะเลาะกับคนอื่นเพราะความเห็นไม่ตรงกันอันที่จริงคำว่า view ในภาษาอังกฤษกับคำว่า ความเห็น

ในภาษาไทยนั้นมีความหมายตรงกันอย่างน่าประหลาด และเรื่องนี้ถ้าเราคิดต่อสักนิดก็คงไม่ต้องทะเลาะกับใคร เพราะมนุษย์แต่ละคนไม่มีวันที่จะเห็นภาพหรือวิวอะไรได้ครบถ้วนเนื่องจากจุดที่ยืนอยู่และความจำกัดของสายตา มีแต่ต้องใช้หลายมุมมอง หรือไม่ก็ถามคนที่มองจากมุมอื่น จึงจะได้ภาพที่สมบูรณ์ขึ้นแต่ก็อีกนั่นแหละ ในความเป็นจริงของสังคมไทยเราไม่ได้มีพฤติกรรมที่ **rational** ขนาดนั้น ตลอด 10 กว่าปีมานี้บ้านเมืองของเราตกอยู่ในความขัดแย้งในระดับที่ไม่มีใครฟังใคร และความขัดแย้งทางความคิดก็นับเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เราปรองดองกันได้ยากแค้นละ ในสภาพปกติ มนุษย์เราก็มองโลกแตกต่างกันในแทบทุกเรื่องอยู่แล้ว แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าต้องนำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้ง เว้นไว้แต่ว่าจะมีการใช้อำนาจทางกายภาพมาสำหรับขับเคลื่อนความคิดเห็นของตน และนี่คือสิ่งที่เกิดขึ้นในระดับสังคม... คือสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเฉพาะหน้าเราอาจจะแบ่งชุดความคิดที่ขัดแย้งกันได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ แนวคิดของฝ่ายอนุรักษ์นิยมกลุ่มหนึ่ง กับแนวคิดของฝ่ายก้าวหน้าอีกกลุ่มหนึ่ง อันที่จริงการแบ่งกลุ่มความคิดเช่นนี้นับว่ากว้างมากเพราะในแต่ละกลุ่มใหญ่ยังมีกิ่งก้านสาขามากมายนอกจากนี้ยังมีระดับเข้มข้นหรือเจือจางแตกต่างกัน (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2512 : 67)

ผู้คนอีกจำนวนมากที่มีความคิดผสมผสานกันระหว่างอนุรักษ์นิยมกับก้าวหน้าซึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดา หรือเป็นธรรมชาติของคนทั่วไปที่มีทัศนคติต่อเรื่องต่าง ๆ เป็นรายประเด็นทว่าพูดหยาบ ๆ ก็คือ ประเทศไทยเรามีทั้งฝ่ายที่อยากรักษาสถานภาพเดิม (**status quo**) ซึ่งเห็นว่าโลกใหม่คือสังคมที่ปั่นเปื้อน ดังนั้นจึงควรกลับไปสู่โลกเก่าที่ถูกต้องดีงามกว่ากับฝ่ายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงโลกเพราะเห็นว่าความถูกต้องดีงามรออยู่ในอนาคต ในครรภ์แห่งปัจจุบันสมัย มีสังคมในฝันรอวันถือกำเนิด (ณรงค์ พ่วงพิศ, 2523 : 108)

ถ้าฟังความแตกต่างกันทางความคิดเช่นนี้ไม่น่าจะก่อให้เกิดปัญหาใหญ่หลวงอันใด ดังเราจะเห็นได้จากตัวอย่างในประเทศที่เจริญแล้ว ประเทศเหล่านั้นก็มีทั้งฝ่ายอนุรักษ์นิยมและฝ่ายก้าวหน้า มีฝ่ายขวามีฝ่ายซ้าย แต่โดยพื้นฐานแล้วก็สามารถอยู่ร่วมสังคมเดียวกันได้ ภายใต้กรอบกติกาเดียวกันสังคมมนุษย์นั้นอยู่ในภาวะเลื่อนไหลแปรเปลี่ยนตลอดเวลาโดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ ความเร็วในการเปลี่ยนแปลงยิ่งเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ดังนั้นถ้าจะมีคนบางกลุ่มแลไปข้างหลังอย่างเสียดายบ้าง หรือมีคนอื่นกลุ่มหนึ่งแลไปข้างหน้าอย่างวาดหวังบ้าง มันก็น่าจะเป็นเรื่องธรรมดาการเมืองในไทยไม่ใช่เฉพาะเรื่องความคิดแล้วทำไมในกรณีของประเทศไทย ความแตกต่างทางความคิดจึงนำไปสู่ความขัดแย้งขั้นแตกหัก

รุนแรง จนถึงกับต้องเปลี่ยนระบอบการปกครองกลับไปมาอันนี้เป็นหัวข้อที่น่าสนใจโดยตัวของมันเอง แต่เฉพาะหน้าไม่ใช่ประเด็นหลักที่ผู้เขียนจะพูดถึง เรื่องการเมืองในบ้านเราไม่ใช่เรื่องความคิดเพียงอย่างเดียว หากเป็นความคิดที่ผูกโยงกับกลุ่มผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ทางอำนาจ และประเด็นเชิงโครงสร้างอื่น ๆ อีกหลายประการแต่ถึงอย่างไรความคิดก็เป็นหัวข้อสำคัญอย่างหนึ่ง ได้กล่าวไว้แล้วตั้งแต่แรกว่าโลกที่เราเห็นคือโลกที่เราคิด ถึงตรงนี้ก็คงต้องเติมว่าผู้คนไม่เพียงเห็นโลกจากมุมมองในความคิดเท่านั้น หากยังอยากดัดแปลงโลก หรือเก็บรักษาโลกให้เป็นไปตามความคิดของตนด้วยหรือพูดให้สั้นขึ้นคือความคิดเป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำ เรื่องนี้ทั้งทางโลกและทางธรรมไม่มีอะไรขัดแย้งกัน พระพุทธเจ้าท่านได้สอนไว้แล้วว่ามนุษย์เรามีใจเป็นประธาน ใจในที่นี้หมายถึง Mind ในภาษาอังกฤษ ซึ่งรวมความรู้สึกนึกคิดไว้ด้วยกันสำหรับเรื่อง สังคมไทยในความคิดและความคิดในสังคมไทย ผมมีข้อสังเกตอย่างหนึ่งคือในประเทศไทยนั้น มีทฤษฎีทางสังคมการเมืองที่คิดขึ้นใหม่น้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการผลิตซ้ำและส่งทอดมาจากสองแหล่ง คือมาจากยุคสมัยที่ผ่านพ้นไปแล้วชุดหนึ่งกับมาจากโลกภายนอกอีกชุดหนึ่ง ซึ่งทั้งสองอย่างนี้ล้วนมีส่วนที่ไม่ได้กลมกลืนกับสภาพที่เป็นอยู่ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2523 : 66-67)

จึงมีลักษณะคล้ายความขัดแย้งทางศาสนา ซึ่งออกไปในทางศรัทธาความเชื่อ สังคมไทยกลายเป็นพื้นที่ช่วงชิง (Contested Area) ระหว่างความคิดสองกระแส โดยฝ่ายอนุรักษนิยมมีปัญหาเรื่องกาละ ส่วนฝ่ายก้าวหน้ามีปัญหาเรื่องเทศะ และทั้งสองฝ่ายต่างพยายามที่จะปรับเปลี่ยนโลกของผู้อื่นให้ตรงกับความคิดของฝ่ายตนกล่าวอีกแบบหนึ่งก็คือทั้งฝ่ายอนุรักษนิยมและฝ่ายก้าวหน้าต่างก็ต้องหนี้อยู่กับการปลุกฝังความคิดของตนในสังคมไทยปัจจุบันฝ่าย

สาเหตุการล่มสลายและเสียเสรีภาพ

การนำความคิด ความเชื่อ และคุณค่าจากอดีตกลับมาอยู่ในกาลเวลาที่เปลี่ยนไป ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งก็พบว่าการนำแนวคิดจากโลกภายนอกมาไว้ในพื้นที่อันไม่ใช่เนื้อดินถิ่นกำเนิดนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายการที่ทั้งสองฝ่ายแข่งกันบรรจุชุดความคิดฝ่ายตนลงไป ใน space and time ของสังคมปัจจุบัน นับเป็นเรื่องที่กดดันผู้คนในสังคมอยู่ไม่น้อย ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันสมัยของสังคมก็มีทั้งภูมิลักษณะและดินฟ้าอากาศของตัวเอง ซึ่งมีใช้กาลเทศะที่จะเกี่ยวร้อยความคิดทั้งสองชุดได้โดยอัตโนมัติ หรืออย่างน้อยไม่ใช่ทุกเรื่องทุกประเด็นพร้อมๆ

กันความตึงเครียดดังกล่าวเห็นได้ชัดในระบบการศึกษา ซึ่งครูคนหนึ่งจะต้องสอนให้นักเรียน ทั้งเชื้อฟงผู้ใหญ่ เป็นพลเมืองดีในนิยามของรัฐ ไปพร้อมๆ กับเป็นนักประชาธิปไตยและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความอดัดทำนองนี้ปรากฏอยู่ในทุกวงการ ดังนั้นเราจึงมักเห็นสภาพที่ทั้งความคิดอนุรักษ์และความคิดก้าวหน้าถูกแรงเหวี่ยงของปัจจุบันสมัยปัดออกไป อย่างน้อยก็ชั่วคราว หรือเป็นระยะๆ ทั้งในวงแคบวงกว้าง สุดแต่แต่ในห้วงยามไหน ใครทำตัวน่าเบื่อมากกว่าแน่นอน ในการแข่งขันช่วงชิง space and time ระหว่างความคิดหลักสองชุด ฝ่าย Conservative ค่อนข้างจะได้เปรียบ เพราะมีโครงสร้างอำนาจรัฐคอยค้ำจุนในด้านหนึ่ง รัฐไทย โดยผ่านระบบการศึกษา และเครื่องมือบังคับควบคุมสามารถผลิตซ้ำชุดความคิดอนุรักษ์ในรูปของอุดมการณ์แห่งรัฐและสิ่งเรียกว่า

อัตลักษณ์ ของชาติได้อย่างสม่ำเสมอ ขณะที่ในอีกด้านหนึ่ง ขนชั้นที่ใกล้ชิดอำนาจรัฐตลอดจนประชากรที่ชอบเป็นหนึ่งเดียวกับรัฐ ต่างก็คอยขานรับและขยายต่อในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการด้วยเหตุดังนี้ ทั้งสองภาคส่วนจึงกลายเป็น reference ให้กันและกัน รัฐอ้างสังคมในการสร้างความชอบธรรมของอำนาจสังคมส่วนที่แผ่มาถึงก็อิงกรอบอุดมการณ์ของรัฐในการรักษาผลประโยชน์และปรุงแต่งสถานภาพ กระทั่งใช้มันมาเสริมขยายอัตตาของตน ‘ความเป็นคนดี’ แนวคิดอนุรักษ์นิยมจินตนาการที่มีพลังที่สุดอย่างหนึ่งของฝ่ายอนุรักษ์นิยมในสังคมไทยคือแนวคิดเรื่อง ‘ความเป็นคนดี’ ซึ่งผูกโยงกับเรื่องศีลธรรม บุญบาศ อย่างแยกไม่ออก ทว่าในขณะเดียวกันก็ตัดขาดจากประเด็นชนชั้นและกลุ่มผลประโยชน์ ตลอดจนโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมโดยส่วนใหญ่พูดง่าย ๆ คือตามคติของฝ่ายนี้ดีชั่วไม่จำเป็นต้องมีบริบทห้อมล้อม ความเป็นคนดีเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลกับพลังทางศีลธรรมของเขาหรือเธอ คนไทยควรต้องเป็นคนดี สังคมไทยต้องเป็นสังคมของคนดี และที่สำคัญที่สุดคือผู้ปกครองประเทศ (พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย, 2529 : 19)

การเมืองการปกครองของประเทศไทย

คนไทยทั่วไปยิ่งไปกว่านั้น หลายคนยังจับมือถือแขนกับชาวต่างชาติในเรื่องการค้าการลงทุนโดยไม่รู้สึกระคายใจ อันนี้ทำให้เชื่อได้ว่าแนวคิดเรื่องความเป็นไทยเป็นวาทกรรมทางการเมืองเสียมากกว่าจะยึดถือกันอย่างแท้จริงอย่างไรก็ตามประเด็นสำคัญอย่างหนึ่งในการปกป้อง (เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์และคณะ, 2534 : 68-104) ระบอบอำนาจนิยมโดยเชิดชูความเป็นไทยคือการระบุว่าประชาธิปไตยเป็นแนวคิดของโลกตะวันตกซึ่งอาจจะไม่

เหมาะหรือใช้การไม่ได้กับประเทศไทยแต่จะว่าไปประบอบประชาธิปไตยในโลกล้วนปัญหาไม่มากนักน้อยทั้งนั้น อันนี้เปรียบเทียบกับไปแล้วก็เหมือนปัญหาอันตรายบนท้องถนน เราคงไม่แก้ปัญหาด้วยวิธีเลิกใช้รถยนต์แล้วกลับไปนั่งเกวียน พร้อมกับภูมิใจว่าเกวียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทย มีใช้หรือในโลกที่เป็นอยู่การยอมรับคุณค่าสากล เช่น สิทธิ เสรีภาพ และประชาธิปไตย ไม่ได้ขัดแย้งกับตัวตนความเป็นคนไทยโดยรวม แม้ว่าหลายท่านอาจจะยังยึดติดกับแนวคิดอนุรักษนิยมในบางเรื่องบางราว คุณค่าเหล่านี้ก็ไม่ได้ทำให้เราเป็นคนไทยน้อยลง อันที่จริงมันจะยิ่งส่งเสริมให้ประเทศเรามีฐานะและศักดิ์ศรีน่าภูมิใจมากขึ้นเสียด้วยซ้ำไม่มีเหตุผลนิยาม ‘ความเป็นไทย’ แค่อ้างอิงรัฐมาถึงวันนี้ประเทศไทยมีเอกภาพของดินแดน และมี National Integration ในระดับที่เพียงพอแล้ว ไม่มีเหตุผลอะไรเลยที่เราจะนิยามความเป็นไทยให้คับแคบอยู่แค่เชื่อฟังรัฐหรือนั่นแต่ปัญหาความมั่นคง จนกลัวการแตกแยกมากเกินไป ฝันร้ายของประเทศไทย ไม่ว่าจะมาจากยุคล่าอาณานิคมหรือยุคสงครามเย็น ควรจะถูกลืมได้แล้ว ถ้าทุกวันนี้รัฐไทยสามารถผูกมิตรตีสันกับศัตรูเก่าอย่างจีน หรือเวียดนามได้ แล้วจะมีเหตุผลอันใดที่ไม่ยอมรับคนไทยที่คิดต่างกันผมไม่ต้องพูดก็ได้ว่าในบริบททางเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนไป concept ความเป็นไทยในนิยามเดิมๆ กำลังกลายเป็นตัวปัญหามากกว่าเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องเพราะมันรองรับความแตกต่างหลากหลายในยุคปัจจุบันไม่ได้ ใช้ integrate ชิ้นส่วนใหม่ๆ ของสังคมไทยไม่ได้ เช่น แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ทุนข้ามชาติ กระแสวัฒนธรรมจากต่างประเทศ เป็นต้นพูดก็พูดเถอะ ทุกวันนี้ประเทศไทยไม่ได้เป็นเพียงถิ่นที่อยู่ของคนไทยที่คิดอ่านแตกต่างหลากหลายและมีวิถีชีวิตผิดแผกกันไปเท่านั้น (วาริ นาสกุล และคณะ, 2522 : 42)

สรุป

ในสังคมที่ผู้คนแตกต่างหลากหลาย ประเด็นความเป็นธรรมและความยุติธรรมย่อมสำคัญที่สุด มิฉะนั้นแล้วจะรักษาเอกภาพไว้ได้ยาก เอกภาพของสิ่งที่แตกต่างจำเป็นต้องมีแกนกลางที่ร้อยใจทุกฝ่ายไว้ได้ ที่ทุกฝ่ายเชื่อถือและมั่นใจว่าตัวเองจะได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ข้อนี้ ผมคงไม่ต้องพูดก็ได้ว่าเป็นหน้าที่ของสถาบันทางการเมืองการปกครองที่ทุกฝ่ายเข้าถึงได้สุดท้ายการอยู่ท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายจะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าพวกเราแต่ละคนไม่ถอยห่างจากตัวเองสักหนึ่งก้าวเพื่อเปิดพื้นที่ปลุกศรัทธาในเพื่อนมนุษย์ที่ไม่ได้เหมือนเราเสียทีเดียวเราต้องเชื่อมั่นว่าภายใต้ผิวพรรณหลากสีภายในเรื่องราวหลากหลายคือจิต

วิญญาณมนุษย์อันเป็นสากลและนั่นคือสิ่งที่เรามีร่วมกันการเชื่อมร้อยระหว่างมนุษย์นั้นไม่ได้มาจากความคิดเพียงอย่างเดียวบ่อยครั้งเราอาจพบคนที่คิดอ่านไม่ตรงกันแต่จิตใจกลับละม้ายคล้ายคลึงถึงดังนั้น ในบางห้วงบางขณะเราจึงไม่ควรใส่ใจเหตุผลของตัวเองมากเกินไป

ความรู้สึกเบื้องต้นที่ตรงไปตรงมาอาจจะสอดคล้องกับความจริงมากกว่าเหตุผลที่ปรุงขึ้นด้วยอคติหรือฉันทาคติ อย่างหลังนี้บางทีก็เป็นแค่กรงขังที่อยู่ในรูปของจินตนาการในชีวิตจริงของคนเรานั้นจำเป็นต้องมีทั้งที่สถานที่ยึดโยงและจุดหมายที่จะก้าวไปข้างหน้า เพราะฉะนั้นพวกเราอย่าได้มาเถียงกันเลยว่าสิ่งใหม่ดีไปหมดหรือสิ่งเก่าย่อมดีกว่าใหม่เสมอ ประเด็นมันอยู่ที่การคัดกรองทั้งสองส่วนอย่างไรก็ตามชีวิตเป็นอนิจจังสังคมก็เป็นอนิจจังถึงที่สุดแล้วโลกเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและมีระบบคัดกรองของมันเองว่าจะพาสิ่งใดติดตามไปด้วยจะทิ้งสิ่งใดไว้ข้างหลังเมื่อเป็นเช่นนี้บางที่อัตวิสัยของเราก็ต้องแข่งขันกับภาววิสัยของโลกหรือบางทีก็ต้องเกาะติดไปกับมันไม่มีความคิดใดกำหนดโลกได้อย่างไร้ขอบเขตทั้งหมดนี้คือมุมมองของผมซึ่งก็มาจากความคิดอันจำกัดอีกทั้งถูกย่อส่วนลงไปอีกด้วยความจำกัดของภาษาดังนั้นหากท่านทั้งหลายจะเห็นต่างหรือจะช่วยเพิ่มเติมเสริมขยายผมก็ยินดีการค้นหามบูรณาการใหม่ (New Integration) ทางสังคมและการเมือง จึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของพวกเราทุกคนที่ได้รับผลกระทบ ทุกชั้นส่วนของประเทศไทย ทั้งใหม่และเก่า ควรต้องมีพื้นที่เรียงร้อยกันอย่างลงตัวโดยผ่านการเจรจาต่อรอง ไม่ใช่มีคนหยิบมือเดียวมาออกแบบระบอบการปกครองสำหรับศตวรรษที่ 21 ไซ้หรือไม่ว่าการใช้ลัทธิชาตินิยมแบบเก่าเป็นหลังพิงทางความคิดคงจะไปกันไม่ได้ 9กับการที่รัฐไทยเสนอลดหย่อนภาษีให้กับทุนต่างชาติ หรือชักชวนให้พวกเขามาเช่าแผ่นดินไทยทำกินในระยะยาวหลายสิบปี ยังไม่ต้องเอ่ยถึงข้อเสนอพิเศษอีกมากมายหลายอย่างขณะเดียวกัน ลัทธิเหยียดเชื้อชาติแบบเก่า ที่มักถูกนำมาใช้กับคนงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ก็ดูจะขัดแย้งกับการที่เราหากินกับหยาดเหงื่อของพวกเขาหลายปี

เอกสารอ้างอิง

- กระมล ทองธรรมชาติ. (2531). *วิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญไทย*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2512). *ระบบเศรษฐกิจเปรียบเทียบ*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช.(2523). *ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย*.
กรุงเทพมหานคร : ดวงดีการพิมพ์.
- ณรงค์ พ่วงพิศ. (2523). *ประวัติศาสตร์ไทย 3 ประวัติการปกครองและการเมืองไทย*.
กรุงเทพมหานคร : แสงรุ่งการพิมพ์.
- พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย. (2529). *หลักรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง*. กรุงเทพมหานคร :
ประชาชน.
- เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ และคณะ. (2534). *ตำนานรัฐบาลไทย วารสารมติชน*,12 (ฉบับพิเศษ)
, 68-104.
- วารี นาสกุล และคณะ.(2522). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.